भाग ३:	**वन डढेलो लाग्दा अग्नी नियन्त्रण टोली र सुपरभाईजर संग सधै सम्पर्कमा रहने**
सेसन १.१	वन डढेलो लाग्दा प्रभावकारी संचार गर्न हाते रेडियो र मोबाईल फोनको प्रयोग गर्ने
सेसन २.२	वन डढेलो लाग्दा संस्थागत संरचना भित्र रहि संचालित हुने

यस अध्यायको बारेमा:

यो अध्यायले ग्रामीण क्षेत्रका वनमा लागेको डढेलो नियन्त्रण र निर्धारित आगो लगाउने कार्यमा खटिएका व्यक्तिहरूले प्रयोग गर्ने संचार प्रविधि तथा ऐजेन्सीको आदेशको संरचनाको बारेमा वर्णन गर्दछ ।

यो अध्याय कुनै पनि क्षेत्र जस्तै : वन जंगल, झाडी तथा बुट्यान वा घासेमैदान आदि क्षेत्रमा लागु गर्न सकिने गरी तयार पारिएको छ ।

यो अध्याय मुख्यत अग्नि सेवा, कृषि, वन डढेलो, संरक्षण, खर तथा घासेमैदान व्यवस्थापन र मनोरञ्जन प्रर्बधनमा जो पूर्ण वा अंशकालिन या स्वैच्छिक आधारमा काम गर्ने व्यक्तिहरूलाई लक्षित गरी तयार पारिएको छ ।

यो अध्याय बुझ्नको लागि निम्न विषयमा सक्षम हुन जरुरी छ,

- प्रभावकारी रुपमा संचार गर्ने
- निर्देशन बुझ्ने र पछ्याउने
- संस्थागत वा संगठनात्मक डढेलो कार्य प्रणालीका प्रक्रियाहरू अपनाउने वा पछ्याउने
- अग्नि कार्य स्थलमा सुरक्षित साथ सञ्चालित हुने
- अग्नि कार्यस्थलमा सञ्चालित भएका लाई चाहिने आवश्यक सहयोग प्रदान गर्ने
- संगठनात्मक प्रक्रियाको अधिनमा रहि डढेलोसंग सम्बन्धित धट्नामा उचित प्रतिकृया दिने

मुल शब्दहरु र वाक्यांशहर:	**तपाइँका लागि अध्यायको सामग्री पूर्णतया बुभ्न यहाँ प्रयोग हुने महत्त्वपूर्ण शब्दावलीको बारे जान्न जरुरी हुन्छ। यहाँ दिइएका परिभाषाहरू पछि आउने अध्यायमा सहयोग गर्न सक्दछ ।**
एजेन्सी	डढेलोको परिणाममा सरोकार राख्ने संस्था । सरोकार श्रोत, कानूनी उत्तरदायित्व वा बिमा कम्पनीमा रुचि हुन सक्छ ।
एंकर बिन्दु	लाभकारी स्थान जहाँबाट अग्नीरेखा निर्माण गर्न सकिन्छ, सामान्यतया इन्धनबाट मुक्त, जहा आगो फैलने सम्भावना कम हुन्छ ।
संकलित क्षेत्र	आगो शिविर भित्रको एक क्षेत्र जहा पर्सनल र औजारहरुलाई ढुवानी गर्नको लागि सकलन गरिन्छ । धटनास्थलमा एक अस्थाई क्षेत्र जहाँ धटनासंग सम्बन्धित व्यक्ति र उपकरणहरुलाई तीन मिनेटको समयको उपलब्धताको आधारमा सुम्पिन्छ ।
टोली नेता	सेक्टर पर्यवेक्षक वा घट्ना अधिकारीलाई (आगोको आकार र जटिलताको आधारमा)रिपोर्ट गर्ने । तोकिएको कार्यको कार्यान्वयन र टोलीको सुरक्षा र कल्याणको लागि जिम्मेवार ब्यक्ती ।
आदेश	एजेन्सीको भूमिका र कार्यहरुको प्रदशनमा एजेनसीको सदस्य र श्रोतहरुको दिशा । वा आदेशको प्राधिकरण कानूनमा वा सम्झौता द्वारा एजेन्सी भित्र स्थातिप हुन्छ । आदेश एजेन्सीहरु संग सम्बन्धित छ र एजेन्सी भित्र ठाडो रुपमा संचालित हुन्छ ।
नियन्त्रण	आकस्किम स्थितिमा चालिएका नियन्त्रित गतिविधिहरुको समग्र दिशा । नियन्त्रण गर्ने अधिकार कानून वा आपतकालीन प्रतिकृया योजनाद्धारा स्थापित हुन्छ, र कार्यको समन्वय र जिम्मेवारी वहन गर्दछ । बिभिन्न परिस्थितिमा समावेश भई नियन्त्रण समान तहका एजेन्सीहरुमा संचालित हुन्छ ।
घेरा	डढेलो लागेको स्थानमा मानिस वा वस्तुले छुटाएको सुरक्षित रेखा
क्षेत्रिय कमाण्डर	प्रमुख आगोका क्षेत्रहरुमा डढेलो नियन्त्रण रणनीति लागु गर्ने व्यक्ति
आपतकालिन संचालन केन्द्र	कुनै पनि घट्नाको प्रतिक्रया र सहयोग प्रदानमा सहकार्य गर्ने संथा
विस्तारित आक्रमण	निभाउने कार्य जुन प्रारम्भिक आक्रमण भन्दा वढि विस्तारीत भएको छ
डढेलो क्षेत्र	जमिन, वनस्पती वा सम्पति भएको कुनै पनि क्षेत्र जहा आगो बलिरहेको छ वा वलिसकेको छ वा जल्नसक्ने सम्भावना बोकेको छ
अग्नी नियन्त्रक	डढेलो निभाउन तैनाथ कुनै पनि व्यक्ती जो एजेन्सीबाट संचालित भएको हुन्छ । टोली नेताले दिएको कार्य, आफ्नो सुरक्षा र काल्याणको दायित्व वोकेको व्यक्ती ।
हेलिक्पटर अवतरण गर्ने स्थान	डढेलो लागेको समयमा पाकिङ्ग गर्न, ईन्धन भर्न, मर्मत गर्नको लागि तोकिएको मुख्य स्थान
घट्नाको कार्ययोजना	घटना घटेको समयमा लिईएका उद्देश्यहरु, रणनीति वा महत्वपूर्ण प्रकार्यहरुको बिवरण

घट्नाको आदेश दिने बिन्दु	अग्नी नियन्त्रण दस्ताले चलनुपर्ने कदमहरुको बारेमा कमाण्डरले समग्र दिशा प्रदान गर्ने क्षेत्र
घटना कमाण्डर	कार्यक्रमको प्रबन्धको लागि समग्र जिम्मेवारीको साथ आगो नियन्त्रण गर्न उद्देश्य र रणनीतिहरु विकास गर्ने व्यक्ती
घटना व्यवस्थापन गर्ने टोली	वरिष्ट प्रबन्धकहरुको समूह, सम्भावित घट्ना कमाण्डर, अपरेसन, योजना, वित्त, र एजेन्सी को सहकार्य गर्ने भूमिका
प्रारम्भिक आक्रमण	वन डढेलो नियन्त्रणमा श्रोत साधन सहित उक्त स्थानमा जनधन र थप अन्य आगोको विस्तारलाई रोक्न हवाई वा जमिनका टोलीद्धारा लिईएको कार्य
नेतृत्व गर्ने एजेन्सी	घट्नाको नियन्त्रयणका लागि कानूनी रुपमा अधिकार पाएको एजेन्सी, संस्था
लजीस्टिक प्रबन्धक	घट्नाको समर्थनमा सुविधा, सेवा र सामाग्री प्रदान गर्दछ
सञ्चालन प्रबन्धक	आगो नियन्त्रण गर्ने रणनीति र काला जस्मा जमिनका टोली, विमान र भारी मेशीन
योजना वा खुफिया प्रबन्धक	संकलित र विश्लेषण गरिएको आगाको स्वाभाव र सुचना अर्को कार्य अवधिको लागि स्थापना र परिमाजित गरिएको घट्ना नियन्त्रणको उद्देश्य र रणनीति
सुरक्षा क्षेत्र	आगोबाट बाट सुरक्षित रहने स्थान
ईलाकाको पर्यवेक्षक	आगोको परिधिको कुनै एक भागमा भएको गतिविधिहरुलाई व्यवस्ति गर्दछ
भू वनोट	भौगोलिक अवस्था जस्तै भिरालोपन, मोहडा
ट्रियज (क्षेत्र)	घाईतेहरुलाई क्रमबद्ध रुपमा राख्ने प्रकृया जाहा चिकित्सा प्राथमिकताको आधारमा घटनाबाट सुरक्षित भएकाहरुलाई निर्धारित गर्दछ

सेसन :१.१: प्रभावकारी ढंगमा वन डढेलो लागेको बेला संचार गर्नुहोस

तपाईंले के गर्न सक्नु पर्छ वा हुन्छ ?

१. वन डढेलो लागेको क्षेत्रमा अवस्थाहरु वर्णन गर्न वन डढेलोको शव्द विज्ञानको प्रयोग गर्नुहोस

२. स्थितिको जानकारी संकलन गरि टोली र पर्यवेक्षकलाई स्प्रष्ट र तार्किक रुपमा जानकारी दिनुहोस

३. संगठनात्मक र निर्माताको प्रकिया अनुसार रेडियो र मोबाईल टेलिफोन उपकरणहरु कायम राख्नुहोस

४. राम्रो कवरेज र सुचना प्राप्त गर्न रेडियो र मोबाईल फोन सेटअप गर्नुहोस

५. सन्देश र संगठनात्मक प्रकृयाहरुको प्रकृति अनुसार च्यानल वा फ्रिक्वेनसी छान्नुहोस

६. सन्देशहरु कठिन परिस्थितिमा संचारित छन, आवश्यक विवरण र संचारलाई स्वीकार गरिन्छ

७. हाते सिग्नलहरुको प्रयोग गरी संदेशहरु संचार गर्नुहोस

यो सेसनले निम्न कुराहरु समावेश गर्दछ,

क) विभिन्न थरिका मानिसहरु संग काम गर्ने

१. टोली सदस्य

२. हेर्ने

३. पर्यवेक्षक

४. स्वयंसेवकहरु

५. जग्गा धनी र जग्गा प्रबन्धकहरु

६. सम्पति मालिकहरु

७. साधारण जनता

ख) संचार विधिका दायरा

१. आम्ने सामने

२. हाते संकेत

३. अति उच्च आवृति रेडियोहरु

४. टेलिफोन

५. मोबाईल फोन

६. डढेलोको आकार (सानो, मध्यम र ठुलो)

ग) कठिन वातावरणीय परिस्थितिको दायरामा काम गर्दै

१. हावा

२. पहाड र खोचहरु

तपाई लाई थाहा हुनु पर्ने र बुझ्नु पर्ने कुराहरु

१.डढेलो लागेको क्षेत्रमा जानकारी संवाद गर्ने रेडिया, फोन, हाते संकेत र धावकहरुको क्षमताहरु र सीमाहरु

२. रेडियो नेटवर्कको भागको रुपमा रेडियोहरुको अनुशासनयुक्त प्रयोग कसरी गर्ने

३.ब्याट्रलाई कसरी चार्ज गर्ने, जीवन कसरी बडाउने र कायम राख्ने

४. कसरी र कहा हाते संकेतहरुको प्रयोग गर्ने

५. किन स्प्रष्ट र सरल भाषाको प्रयोग गरिन्छ

६. अन्तराष्ट्रिय फोनेटिक वर्णमाला (नाटो)

तपाईंले के गर्न सक्नु हुन्छ?

१.तपाईको टोली र पर्यवेक्षकहरुको सदस्य पहिचान र पत्ता लगाउनुहोस

२. ब्रीफिंगहरु प्राप्त गर्नुहोस र तपाईको उद्देश्य प्रासंगिक व्यक्तिसंग पुष्टि गर्नुहोस

३.तपाई संगठन भित्र आफ्नो उपयुक्त भूभिकाको अख्तियार र जिम्मेवारीको स्तर भित्र रहि परिचालित हुने

४. समयमै र कुशल तरिकामा निर्देशनहरुको जवाफ दिनुहोस

५. समस्या र योजनाको विविधतालाई तुरुन्त उपयुक्त कारवाही गरी रिपोटिगं गर्नुहोस

सेसन :१.२ वन डढेलो लागेको बेला संगठनात्मक संरचनाको अधिनमा रहि संचालित हुनुहोस

तपाईंले के गर्न सक्नु हुन्छ?

१. तपाईको टोली र पर्यवेक्षकहरुको सदस्य पहिचान र पत्ता लगाउनुहोस

२. ब्रीफिंगहरु प्राप्त गर्नुहोस र तपाईको उद्देश्य प्रासंगिक व्यक्तिसंग पुष्टि गर्नुहोस

३. तपाई संगठन भित्र आफ्नो उपयुक्त भूभिकाको अख्तियार र जिम्मेवारीको स्तर भित्र रहि परिचालित हुने

४. समयमै र कुशल तरिकामा निर्देशनहरुको जवाफ दिनुहोस

५. समस्या र योजनाको विविधतालाई तुरुन्त उपयुक्त कारवाही गरी रिपोटिगं गर्नुहोस

यो सेसन वा सामग्रीले निम्न कुरा समावेश गर्दछ

क) घट्नाको प्रकार

१. अप्रत्याशित घट्ना

२. योजनाबद्ध घट्ना

ख) संगठनात्मक आदेश ढाँचा

१. तत्व

२. शब्द विज्ञान

तपाई लाई थाहा हुनु पर्ने र बुझ्नु पर्ने कुराहरु

१. वन डढेलो लागेको वेला तपाईको पर्यवेक्षकहरु को हुन

२. तपाईको संगठनको आदेश संरचना

३. अन्तराष्ट्रिय घटना आदेश प्रणालीको प्रकार्य, उद्देश्य, भूमिका र संरचना

४. घटना कमाण्डर, योजना, अपरेशन र रसद प्रबन्धकहरुको प्रकार्य, उद्देश्य, भूमिका र जिम्मेवारी

सेसन :१.२ वन डढेलो लागेको बेला संगठनात्मक संरचनाको अधिनमा रहि संचालित हुनुहोस

५. वन डढेलो र अन्य सम्बन्धित परिचालन वातावरणमा अन्तराष्ट्रिय घटना आदेश प्रणाली कसरी लागु हुन्छ
६. वन डढेलोमा आपतकालिन व्यवस्थापनको मुख्य तत्व वा घटक
७. वन डढेलोमा आदेश र नियन्त्रणको आधारभूत सिद्धान्त

अस्विकरण

यो अस्वीकरण तपाईंको वेब साइट को प्रयोग गर्दछ र यस वेब साइट को उपयोग गरेर तपाईंलाई यस अस्वीकरणलाई पूर्ण रूपमा स्वीकार गर्नुपर्नेछ। कृपया ध्यान दिनुहोस् कि यस वेब साइटमा बिना सूचना जानकारी परिवर्तन हुन सक्छ । The Global Fire Monitoring Center, The International Association of Fire and Rescue Services and Rural Development Initiatives Ltd (together the “EuroFire Partners”) र यो होस्ट वेब साइट संग जडान, ब्राउजिङ, जानकारीको प्रयोगमा निहित, र यस वेबबाट कुनै पनि सामग्री डाउनलोड गरेमा कुनै जिम्मेवारी स्वीकार गर्ने छैन र सबै दायित्व (कानून द्वारा अनुमति दिइएको अधिकतम हदसम्म) मा बहिष्कृत गर्नसक्नेछ। यो वेब साइटमा रहेको जानकारीहरु कानुनी वा व्यावसायिक सल्लाह अनुरुप छैन। यो वेब साइटमा समाहित सामग्री सामान्य जानकारी प्रयोजनका लागि मात्र प्रदान गरिन्छ र कुनै पनि सूचना वा सामग्रीको आधार बनाउँदैन जुन एक विशिष्ट उद्देश्यका लागि निर्भर हुनुपर्दछ, । EuroFire Partner र यो वेब साइटले कुनै पनि जानकारी वा कथन को पूर्णता वा शुद्धता को लागी जिम्मेवारी स्वीकार गर्दैन र वेब साइट वा कुनै पनि हानिकारक वा क्षतिको लागि जुनसुकै निर्भरताबाट उत्पन्न हुन सक्छ, चाहे कुनैपनि हानि प्रत्यक्ष, अप्रत्यक्ष वा परिणाममुलक हुनसक्छ। यो वेब साइटको सामग्रीमा निर्भर हुनुहुदैन र तपाईले आफ्नो सम्बन्धित अधिकार प्राप्त क्षेत्रको उचित व्यक्तिको सल्लाह विना यो जानकारीको प्रयोग नगर्नुहुन अनुरोध छ। विशिष्ट अस्वीकरणहरू यो निश्चित सामग्रीको साथ वा यस वेब साइटको केही भागमा यस अस्वीकरणको अलावा लागू हुन सक्छ। केहि सामग्री वा यस वेब साइटको भागहरुमा यी पृष्ठहरूबाट अन्य वेब साइटहरूमा लिङ्कहरू जानकारीका लागि मात्र हुन रकेवल र EuroFire Partners र यस वेब साइटले दिइएको पहुँच, वा सामाग्री यो वेब साइटमा लिंक गरिएको छ त्यसको कुनै जिम्मेवारी वा दायित्व स्वीकार गर्दैन र जरूरी छैन कि तिनीहरूमा व्यक्त गरिएका विचारहरूलाई समर्थन गर्छ। यस वेब साइटमा जानकारी प्रतिक्रिया समावेश गरेको छ तर जरुरी छैन कि त्यो सबै EuroFire Partners वा अन्य साझेदारी संस्थाको होस । यस साइटमा सबै सामग्रीहरू प्रतिलिपि अधिकार र बौद्धिक सम्पत्ति कानुनद्वारा सुरक्षित छन् र जबसम्म स्पष्ट रूपमा उल्लेखित वा अन्यथा लेखनमा सहमति भएको छ र तपाईंले सामाग्री पहुँच र डाउनलोड गर्न सक्नुहुन्छ। यो वेब साइट मात्र व्यक्तिगत, गैर व्यावसायिक उपयोगको लागि हो।

The EuroFire Partners ले यो वारेंट गर्दैनन् कि यस वेब साइटमा उपलब्ध सामाग्री त्रुटिरहित हुनेछ वा दोषहरू सच्याइएको हुनेछ, वा त्यो सर्भरले यो वेब साइट उपलब्ध गराउने सर्भर भाइरस रहित छ। तपाईंले आफै हेर्नु पर्छ र भाइरस जाँचहरू लागू गर्न तपाईंको स्वयंको जिम्मेवारी हो। यस वेब साइटको जानकारी र अन्य सामग्रीहरू स्कटल्याण्डका नियमहरूसँग पालन गरी डिजाइन गरिएको छ। यो वेब साइट स्कटल्याण्डको कानुन अनुसार प्रशासित र यस वेब साइट को सबै प्रयोगकर्ताहरु लाई अपरदर्शी रूपमा स्कटिश अदालतको अधिकार क्षेत्रलाई बुझाउँदछ जुन कुनै वेबसाईट वा यस वेब साइटको साथ जोडिएको कुनै पनि दावी वा अन्य क्रियाकलापको सन्दर्भ गर्दछ। हाम्रो सेवा वा यस साइटमा उत्पादित कुनै पनि जानकारी यदि कुनै पनि अन्य देशमा लागु गरिएको कानुनी कानूनको बिरुद्ध यस वेब साइटको कुनै पनि चीज हो भने, यो वेब साइट त्यस देशका व्यक्तिहरूले पहुँच गर्न नसक्ने र यस्तो कानुनी अधीनमा रहेका व्यक्तिहरू यसको प्रयोग गर्न योग्य हुदैनन्।

EuroFire is being funded with support from the European Commission. The information presented here reflects the views only of the author and the Commission cannot be held responsible for any use wihich may be made of the information contained therein.